

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Missieverklaring	4
3	Kwaliteit	6
3.1	Kennis en Vaardigheden	6
3.2	Kwaliteit en transparantie	7
3.3	Evaluatie	8
3.4	Positionering STAB: externe communicatie verstevigen	8
3.5	Quality Board (externe toetsing)	8
4	Toekomstige ontwikkelingen en risico's	10
5	Instream en productiecijfers 2018	13
5.1	Termijn	15
5.2	Kentallen	15
6	Personeel en Organisatie	16
6.1	Personeelsontwikkeling	16
6.2	Organisatieontwikkeling	17
6.3	Vertrouwenspersoon	17
7	Financieel Beheer	18
8	Toezicht	19
9	Ondernemingsraad	22
10	Organogram	24
11	Jaarrekening	25

1 Inleiding

Binnen het bestuurrecht, in het bijzonder het omgevingsrecht, is de STAB niet meer weg te denken. De positie van de STAB bij de rechtbanken is ook in 2018 weer verstevigd doordat we voor twee rechtbanken die voorheen de STAB vrijwel nooit inschakelden, mooie zaken hebben kunnen doen. De Raad van State blijft een heel stabiele opdrachtgever met uitdagende dossiers onder hoge tijdsdruk, zeker als het Crisis- en herstelwetzaken betreft. Dat de STAB bijzonder is, daar staan we niet dagelijks bij stil. Het was dan ook een aangename verrassing om het artikel te lezen van professor Chris Backes, dat in november 2018 verscheen in een gezaghebbend internationaal wetenschappelijk tijdschrift¹, over het werk van de STAB en met name onze positie als onafhankelijke deskundigen. In dat artikel doet Backes aanbeveling aan andere landen om het voorbeeld van Nederland te volgen en te kiezen voor een STAB model waar het gaat om zulke complexe zaken als die waarmee een bestuursrechter wordt geconfronteerd.

2018 stond bij de STAB in het teken van opfrissen; een nieuwe huisstijl was daar één van de tastbare resultaten van. Daarnaast stond het activeren van het aanwezige talent centraal en in dat verband zijn vele organisatorische verbeteringen doorgevoerd. De overleg- en samenwerkingsverbanden zijn vernieuwd en geprofessionaliseerd en er is een STAB Academie opgericht.

¹ Chris Backes, 'Organizing Technical Knowledge in Environmental and Planning Law Disputes in the Netherlands – the Foundation of Independent Court Experts in Environmental and Planning Law' (2018) 27 *European Energy and Environmental Law Review*, Issue 4, pp. 143–150

2 Missieverklaring

De STAB maakt deskundig oordelen mogelijk

Samen leven leidt tot conflicten: conflicten tussen burgers en overheid, conflicten tussen burgers onderling. De onafhankelijke rechter beslecht zulke conflicten. In conflicten kunnen naast de juridische aspecten ook technische en feitelijke aspecten een belangrijke rol spelen. De STAB dient als organisatie van deskundigen de rechter bij het vervullen van de hem opgedragen taak.

De STAB is er voor de rechter

Deskundigheid is een voorwaarde voor een rechtspraak waarin iedereen vertrouwen stelt. Daarom is het een groot goed dat de Nederlandse rechter de bevoegdheid heeft om in een zaak deskundigen aan te stellen. Die kijken onafhankelijk, onpartijdig en objectief naar de feiten en omstandigheden die in een zaak spelen en rapporteren daarover aan de rechter. Deze betreft de inbreng van de deskundige en de visie daarop van partijen in zijn oordeel. De deskundigen van de STAB geven daaraan inhoud op het gebied van het omgevingsrecht.

Deskundigen dienen een rechtvaardige rechtspraak

De rechter neemt beslissingen die diep ingrijpen in het leven van mensen. Dat legt een grote verantwoordelijkheid op de rechter. Rechtvaardig beslissen vraagt van de rechter deskundigheid. In onze complexe samenleving is het belangrijk dat de rechter zich objectief en toegankelijk kan laten voorlichten over inhoudelijk gecompliceerde zaken. Dat voorkomt mogelijke eenzijdige voorlichting door één van de partijen en bevordert uitspraken die een geschil echt tot een einde brengen. De deskundigen van de STAB zetten zich ervoor in dat de rechter over de stellingen van partijen rechtvaardig kan oordelen.

De STAB ondersteunt de deskundigheid van de rechter

De deskundigen van de STAB hebben op hun vakgebied actuele inhoudelijke kennis en zijn op de hoogte van de jongste ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en rechtspraak. Zij zijn in staat in concrete zaken de rechter schriftelijk en mondeling op hoog niveau toegankelijk te informeren. Daarnaast dragen zij kennis over in de vorm van het geven van onderwijs, het uitbrengen van publicaties en het voorzien in achtergrondkennis voor de rechter.

De STAB-deskundige is onpartijdig

De STAB-deskundige heeft nooit zelf een persoonlijk belang bij de zaak waarover hij adviseert. De deskundige laat zich bij zijn bevindingen niet leiden door zijn overtuiging, geslacht of afkomst noch door dat van de personen die hij in zijn functie ontmoet. De STAB-deskundige handelt vanuit respect voor de belangen van alle partijen in een zaak.

De STAB-deskundige is standvastig

De STAB-deskundige durft tot deskundige oordelen te komen. Hij is integer en kan goed omgaan met druk van buitenaf. Hij adviseert autonoom en naar beste weten en kunnen.

De STAB-deskundige dient de samenleving

De STAB wordt door de overheid betaald. Dat betekent een bijzondere verantwoordelijkheid ten opzichte van de samenleving. Die mag erop rekenen dat de STAB een toegevoegde waarde van hoge kwaliteit aan de rechtspraak levert en dat op een doelmatig wijze doet. De STAB-deskundige kan steunen op een doelmatig en integer bestuurd organisatie.

3 Kwaliteit

3.1 Kennis en vaardigheden

De kennis van de STAB adviseurs is de basis voor de adviezen. Het spreekt voor zich dat deze kennis dus altijd up to date moet zijn om tot goede adviezen te kunnen komen. Enerzijds zijn daarvoor vakinhoudelijke cursussen, jurisprudentie bestuderen en belangrijke informatiebronnen op de vakgebieden bijhouden van belang, anderzijds gaat het om de vaardigheden die nodig zijn om de juiste kennis op de juiste wijze in een STAB-advies te verwoorden, onderzoeksmethodieken toepassen en verantwoorden, het op een professionele wijze afleggen van bezoeken aan partijen om feiten te verzamelen en in voorkomende gevallen ook het op zitting vragen beantwoorden en duiding geven aan de bevindingen die zijn opgetekend.

Het optreden op zitting is nog steeds een vrij nieuwe ontwikkeling. De STAB is daarom gestart met het ontwikkelen van een modulair programma dat zich richt op het versterken van de kwaliteit van het optreden ter zitting. De trainingen zijn gericht op bijvoorbeeld voorbereiding, presentatie, omgaan met druk van buiten, in de spotlight staan, snel schakelen en inspelen op onverwachte wendingen. Het programma wordt op de individuele ontwikkelbehoefte van de medewerkers afgestemd.

De adviseurs zijn in kennisgroepen verdeeld. Vanwege het feit dat adviseurs grofweg 80% van de zaken moeten kunnen afhandelen zitten de meeste adviseurs in gemiddeld 3 kennisgroepen. Deze kennisgroepen zijn in 2018 gestart met een nieuwe opzet van een intensievere cyclus van bijeenkomsten met een agenda die gericht is op voortdurend leren: evaluatie van de uitspraken waarin door de STAB is geadviseerd en de advieslijnen heeft een grote rol naast het bijhouden van jurisprudentie en het delen van kennis en ervaringen. Naast het lesaanbod uit de STAB Academie (zie daarover hierna meer) is er jaarlijks veel ruimte voor individuele opleiding; soms wordt voor een kennisgroep voor een incompany cursus gekozen vanwege de bijzondere diepte die een cursus voor de STAB Adviseurs dient te krijgen. Voorbeeld was stalventilatie door de HAS uit Den Bosch.

STAB Academie

In 2018 is de STAB Academie formeel opgericht en is al ruime ervaring opgedaan met onderdelen uit deze Academie. De Academie kent twee invalshoeken; kennis en vaardigheden. Het delen van kennis met de andere collega's is in de STAB Academie vormgegeven doordat de 14 kennisgroepen periodiek een training geven aan alle collega's. Daarnaast is er een programma dat ingaat op vaardigheden ingedeeld naar drie basisvaardigheden.

Onderzoeken	Rapporteren	Presenteren
Dossieronderzoek (bijv. snellezen, argumentatiestructuur)	Tekst: structuur, zinsbouw, taalgebruik	Persoonlijke presentatie (waaronder ook presenteren onder druk)
Veldonderzoek (bijv. vraaggesprekken)	Afbeeldingen en bijlagen	Zittingsvaardigheden
Literatuuronderzoek en/of technisch onderzoek	Samenwerken en feedback	Lezingen e.d. (didactiek)

Het opleidingsprogramma STAB breed maar ook de gevolgde individuele opleidingen en cursussen maken deel uit van de certificering door het register van de LRGD (Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen).

3.2 Kwaliteit en transparantie

In 2018 is een gezamenlijk door mr. Rens Koenraad en mr. Sascha Dalen Gilhuijs geschreven artikel verschenen over transparantie van de STAB². De conclusie hierin is dat de STAB ver is in het bieden van openheid over de adviseurs van de STAB als gerechtelijke deskundige in de zin van artikel 8:47 Awb..

In 2018 is de nieuwe werkwijze geïntroduceerd dat de rechtbank en Raad van State van tevoren worden geïnformeerd wie de deskundigen zijn die het gevraagde advies gaan opstellen en verificatiemogelijkheid van de CV's van deze adviseurs op de website van de STAB. Door partijen is een aantal keren gevraagd waarom een bepaalde adviseur deskundig zou zijn. Daarop hebben we kunnen antwoorden aan de hand van de CV's of een portfolio van eerder behandelde zaken. Dit was bevredigend voor de vraagstellers.

Ook de Quality Board, waarover hierna meer, is een vorm van transparantie die past in een modern kwaliteitsbeleid van de STAB.

In 2018 is aan de STAB maar ook de Raad van State, meermalen de vraag gesteld of het niet mogelijk was om de STAB-verslagen beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld omdat in uitspraken verwezen wordt naar passages in een STAB verslag. Het beschikbaar stellen kan helaas niet; deze verslagen zijn onderdeel van het dossier en daarmee niet openbaar. In gesprek hierover met de Raad van State onderzoekt de STAB de mogelijkheden om delen van STAB verslagen die niet herleidbaar zijn tot een zaak openbaar te maken op onze website. Er zijn voorbeelden van algemene leerstukken die

² 68; A.T. Dalen Gilhuijs & L.M.

Koenraad, 'Samen op StAB. Een zoektocht naar meer transparantie bij het benoemen van deskundigen door de bestuursrechter', Expertise & Recht 2018, afl. 3, p. 125-128.

goed te delen zijn en op zo'n manier biedt de STAB bredere mogelijkheden voor geïnteresseerden om kennis te nemen van ons werk.

3.3 Evaluatie

Voor een kennisorganisatie als de STAB is het leveren van constante kwaliteit in hoogwaardige adviezen van het grootste belang. Daarom zijn de interne kwaliteitsprocedures zo scherp en wordt er voortdurend geïnvesteerd in kennis. Maar dat vinden we niet voldoende. Het is belangrijk om van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) en de rechtbanken regelmatig en systematisch een terugkoppeling te krijgen op de bruikbaarheid van de adviezen. In het evaluatierapport van 2013, opgesteld door de Rebelgroep, wordt daaraan ook een groot gewicht toegekend. Daarom is de STAB in 2018 verder gegaan met de ronde langs alle rechtbanken, in 2018 zijn er drie bezocht. Centraal staat het bespreken van de kwaliteit en bruikbaarheid van de adviezen. Ook met de Afdeling wordt op regelmatige basis evaluatieoverleg gevoerd, in 2018 vier maal. Ook is de STAB door de Raad van State betrokken bij het nog verder aanscherpen van hun nieuwe gedragscode.

3.4 Positionering STAB: externe communicatie verstevigen

Als gevolg van het onderzoek naar de reputatie van de STAB dat in 2017 werd uitgevoerd door bureau Van Oort en Van Oort, heeft de STAB begin 2018 de huisstijl aangepakt als eerste stap in de verbetering van de positionering. Daarna is gebouwd aan de productportfolio op het terrein van het delen van kennis; het cursusaanbod voor rechters is uitgebreid en in formats uitgewerkt, het wekelijks uitsprakenoverzicht is in een professioneel jasje gestoken en het Tijdschrift van de STAB is een digitale BOOM uitgave geworden die eens per twee weken verschijnt. Ook wordt nog steeds een belangrijke bijdrage geleverd aan de Wiki Juridica van de rechtspraak, die in 2018 ook op verzoek van de Raad van State voor hen beschikbaar is gesteld.

Ook is gestart met de bouw van de nieuwe website die veel meer op de doelgroepen van de STAB wordt ingericht. In 2019 gaat die live.

3.5 Quality Board (externe toetsing)

In 2016 is gestart met de uitwerking van een tweede vorm van externe toetsing die in de aanbevelingen van het evaluatierapport uit 2013 is geïntroduceerd, de Quality Board. Deze toetsing is gericht op de kwaliteit van de adviezen van de STAB en toetst het proces van totstandkoming. De toetsing zal worden uitgevoerd door deskundigen van vergelijkbare organisaties gecombineerd met gebruikers. In 2017 is de QB ingericht en het toetsingskader vastgesteld. In 2018 is de eerste bijeenkomst van de QB gehouden

waarbij het kwaliteitssysteem van de STAB centraal stond. Ook is gesproken over de vormen van toetsing, de uitbreiding van de Board en de agenda.

4 Toekomstige ontwikkelingen en risico's

De horizon van de STAB kent twee belangrijke ijkpunten in de tijd: de subsidie evaluatie in 2020 en de invoering van de Omgevingswet die op 1 januari 2021 in werking treedt.

In 2020 volgt een subsidie evaluatie. Dat moment kan als risico worden geïdentificeerd, immers de STAB wordt kritisch bekeken en er kunnen vragen rijzen naar de nut en de noodzaak, de hoogte van de subsidie en andere kritische punten. Om het risico dat een evaluatie negatief uitpakt zo veel mogelijk te beperken is vanaf 2017 op een aantal zaken ingezet die het verwerven van zaken ondersteunen.

Verstevigen contacten rechtspraak

Door het verstevigen van het contact met de rechtbanken - individueel alsmede via deelname aan de WABO Expertgroep - en de Afdeling door het geven van workshops op locatie, het evalueren van zaken, het maken van maatwerkafspraken over termijnen en het tonen van onze expertise in adviestrajecten, heeft de STAB in 2018 weer terrein gewonnen bij een tweetal rechtbanken die voorheen minder vaak advies aanvroegen.

Stijgers zijn rechtbank Den Haag en Noord-Holland bijvoorbeeld. Omdat de ervaring met het optreden ter zitting door de STAB veel is gedeeld binnen de rechtspraak, is het aantal keren dat wij op zitting moeten verschijnen explosief gegroeid, ook verrassend genoeg bij de Afdeling.

Het stijgend zaaksaanbod uit 2017 heeft zich echter niet doorgezet naar 2018, we zagen een lichte daling van de instroom.

Onduidelijkheid over overgang naar ander departement

Nog steeds is de overgang naar JenV die was voorzien, niet geëffectueerd. Dit is een zeer onwenselijke situatie. De STAB heeft aangegeven niet weg te willen bij lenW omdat de uitgangspunten voor de keuze om naar JenV over te stappen door het verloop van de tijd in een ander perspectief zijn komen te staan. De onzekerheid blijft een risico op zich.

Een vloeiende bedrijfsvoering die pieken en dalen doelmatig opvangt

De pieken en dalen in de instroom van zaken worden opgevangen met het inzetten van medewerkers van de Duurzame Flexibele Schil, die inmiddels uit zes krachten bestaat, en door detachering van medewerkers mocht zich een groot dal voordoen. Eind 2018 is weer een medewerker bij lenW gedetacheerd. Daarmee voorkomt de STAB een situatie van onder- en overcapaciteit, wat de bedrijfsvoering flexibeler maakt en is de aanbeveling uit de Evaluatie subsidierelatie van 2013 uitgevoerd.

Een herijkt en gevalideerd classificatiesysteem van zaken

Het classificatiesysteem, dat wordt gebruikt om de zaakswaarte bij binnenkomst te bepalen en dat tevens wordt gebruikt om zaken aan adviseurs te kunnen toedelen, is in 2017 door bureau Significant herijkt, mede ter voorbereiding op de subsidie evaluatie. Dat was al 10 jaar niet meer gedaan, wat de vraag oproept of het systeem nog wel past bij het zich telkens ontwikkelend zaak aanbod. Een nieuw vereenvoudigd model wordt op dit moment getest met een ring-intake en parallel daaraan een tijdschrijfproject. Het nieuwe classificatiesysteem zal in 2019 volledig worden geïmplementeerd.

De Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is voor het hele veld nog een grote uitdaging. De STAB richt zich voor de toekomstprognoses op de artikelen die rond de bestuursrechtspraak nu worden gepubliceerd. Hoewel het voorspellingen zijn, lijkt het er op dat de instroom voor de rechtspraak niet zal afnemen, eerder toenemen. Zeker omdat in lezingen binnen de rechtspraak wordt voorspeld dat de rechter voller gaat toetsen als gevolg van het afnemen van rechtszekerheid met de komst van de Omgevingswet. Extrapoleert men dat naar de instroom van de STAB, dan is het wijs om het aantal medewerkers zo veel mogelijk op peil te houden, in ieder geval op de veelgevraagde kennisgebieden. Dit wordt gemonitord door de kenniscgroepen en daarnaast in het intake systeem geteld. De medewerkers van de STAB zijn zo specialistisch en hebben zo'n diepgaande expertise opgebouwd, dat het een onaanvaardbaar risico is om medewerkers kwijt te raken. Daarom wordt de formatie tot 2021 in ieder geval niet teruggebracht.

Digitalisering bestuursrecht

Als toekomstige ontwikkeling is nog te melden dat het KEI-programma bij de rechtspraak voortijdig is beëindigd. Op dit moment is het onduidelijk wanneer de procedures gedigitaliseerd worden. Als het zover is, moet de STAB aangesloten zijn op de systemen van de rechtspraak om digitaal dossiers te kunnen ophalen en adviezen te deponeren. We volgen de ontwikkelingen op gepaste afstand.

Cybercrime en AVG

De Raad van Toezicht heeft verzocht inzage te krijgen in de kwetsbaarheden en risico's van de STAB organisatie op het gebied van cybercrime. Daartoe is in 2017 opdracht aan het bureau Morgens gegeven. Het bureau komt tot de volgende algemene conclusie: *De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak is een onafhankelijke, kennisintensieve organisatie met hoog opgeleide professionals die in hun werk beperkt afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van ICT-applicaties en software. Daarnaast komt uit de interviews naar voren dat medewerkers integriteit hoog in het vaandel hebben staan en dat men de vrijheid voelt om elkaar aan te spreken op integer handelen.*

Het is derhalve niet waarschijnlijk dat STAB een voorgenomen target zal zijn van cybercriminelen en dat de bedrijfsvoering van STAB grote risico's loopt als gevolg van doelgerichte aanvallen op het netwerk en de bedrijfsvoering van STAB.

Naast deze algemene conclusie is er een aantal aanbevelingen gedaan ten aanzien van onder andere access-management en opleidingen voor de beheerders. Daarmee is in 2018 gestart. Met de Raad van Toezicht is besproken dat alle aanbevelingen uiterlijk eind 2019 gerealiseerd zullen zijn.

In mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. De STAB heeft een externe functionaris gegevensbescherming die is aangemeld bij de Autoriteit persoonsgegevens. Intern is er een privacy officer aangesteld en is een loket voor datalekken aanwezig. Binnenkort volgt er een awareness training voor het hele personeel, zodat iedereen op de hoogte is van de procedures. Het geheel aan maatregelen zal tezamen met de cybercrime maatregelen eind 2019 volledig geïmplementeerd zijn.

5 Instroom en productiecijfers 2018

Instroom van zaken naar werklast

	Werklast 2018	Werklast 2017	Begroting 2018
Instroom van verzoeken			
Raad van State	12812	14305	
Rechtbanken Bestuursrecht	13476	16970	31000
<i>Subtotaal bestuursrecht</i>	<i>26288</i>	<i>31275</i>	<i>31000</i>
Rechtbanken Civiel/Strafrecht en overige	133	101	
Raad voor de Rechtspraak	989	1220	1000
Cursussen en Overige	1459	2150	1900
Totaal	28869	34746	33900

Bij de begrotingen wordt uitgegaan van de capaciteit voor Raad van State en Rechtbanken (bestuursrecht) voor het komende jaar.

Uitstroom van zaken naar werklast

	Werklast 2018	Werklast 2017	Begroting 2018
Uitsroom van verzoeken			
Raad van State	12175	14606	
Rechtbanken Bestuursrecht	14863	15355	
<i>Subtotaal bestuursrecht</i>	<i>27038</i>	<i>29961</i>	<i>31000</i>
Rechtbanken Civiel/Strafrecht en overige	64	982	
Raad voor de Rechtspraak	935	1194	1000
Cursussen en Overige	1531	2010	1900
Totaal	29568	34147	33900

Instroom van zaken naar Rechtbanken (Bestuursrecht)

	Werklast 2018	Werklast 2017
Noord Nederland	4173	3851
Den Haag	2422	3708
Oost Brabant	1948	1804
Midden Nederland	1694	472
Limburg	844	1895
Noord Holland	626	537
Rotterdam	516	594
Overijssel	507	1770
Gelderland	301	1399
Zeeland West Brabant	301	438
Amsterdam	144	502
Totaal	13476	16970

Werklast

	2018
Beschikbare uren	56124
Aftrek Ouderschapsverlof	190
Aftrek Verlof	8077
Aftrek bijzondereverlof	576
Aftrek Ziekte	3942
Beschikbaar	43339
Ingehuurd Flexibele schil	1666
Totaal beschikbaar voor dossiers	32003
Verstuurde classificatie	29568
Percentage t.o.v. verstuurde dossiers	92%
Percentage t.o.v. binnengekomen dossiers	90%

In 2018 is de instroom het hele jaar op niveau geweest. Op momenten was de werklast echter hoog en is er gebruik gemaakt van de flexibele schil voor inhuur extra adviescapaciteit. Over heel 2018 komt de bezettingsgraad uit op 92%.

5.1 Termijn

In 2018 zijn 9 zaken met een vertraging van enkele dagen naar de opdrachtgever gestuurd. Alle overige zaken zijn binnen de afgesproken termijn afgehandeld. De gemiddelde behandeltijd bedroeg 67 dagen. Dat is ruim binnen de termijn van drie maanden. Daarbinnen is voortdurend sprake van maatwerk. De zaken in het kader van de Crisis- en herstelwet bijvoorbeeld worden binnen twee maanden afgerond.

5.2 Kentallen

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal deskundigenberichten per medewerker Fte	5,4	4,3	4,4	5,8	5,3
Aantal deskundigenberichten per € 45.000 uitgaven	2,11	2,32	1,75	2,08	
Classificatie deskundigenberichten per Fte	722	746	592	748	664
Soortelijk gewicht productie	146	173	136	129	126
Gemiddelde doorlooptijd in maanden	2,4	2,5	2,7	2,4	2,2
Ontwikkeling budget over jaren (x € 1000)	5377	5227	5227	5127	5127
Ontwikkeling uitgaven over jaren (x € 1000)	4879	4961	4961	5027	
Percentage deskundigenberichten aan de Raad van State	69	62	44	35	32
Percentage deskundigenberichten aan de Rechtbanken	26	37	56	65	68
Verhouding indirect/totaal personeel	17,0	16,7	17,1	17,1	16,6
Percentage ziekteverzuim	3,2	3,9	2,7	5,1	7,0
Percentage verloop	2	2	7	4,7	6,8

6 Personeel en organisatie

6.1 Personeelsontwikkeling

In 2018 hebben 2 adviseurs de STAB verlaten en zijn 3 nieuwe adviseurs in dienst genomen. Daarnaast is met 1 adviseur een detachingscontract van 1 jaar gesloten.

De STAB vangt het fluctuerende zaaksaanbod primair op met een Duurzame Flexibele Schil (DFS). In tijden van drukte bij de STAB kunnen we beroep doen op een aantal deskundige ZZP-ers die in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de STAB aan een deskundigenbericht werken. In 2018 is met 6 ZZP-ers een samenwerking aangegaan. Het idee is dat zij in de piekperiodes klaargestoomd zijn om ingezet te kunnen worden in een zaak. Hiermee is daadwerkelijk vorm en inhoud gegeven aan het in de Subsidie evaluatie neergelegde verbeterpunt. Bij het inschakelen van de mensen uit de DFS wordt steeds zeer scherp gekeken naar de onafhankelijke positie van de STAB in relatie tot de in te huren deskundige en in het bijzonder de zaak waaraan deze deskundige moet werken. Iedere (schijn van) belangenverstreming moet worden voorkomen. Dit leidt in de praktijk tot knelpunten waarmee de grenzen van het instrument DFS ook scherper worden. De wereld binnen het Omgevingsrecht is klein, in een klein land. Dit pleit ervoor om een robuuste basis van vaste krachten te behouden wat ook gerechtvaardigd wordt door het werkaanbod.

Bij een laag zaaksaanbod kunnen medewerkers van de STAB gedetacheerd worden. De STAB kijkt daarvoor bij organisaties die een inhoudelijke verwantschap hebben met de werkzaamheden van de STAB. Daarbij wordt steeds rekening gehouden met de onafhankelijke positie van STAB. Dit instrument werkt door in de ontwikkeling van het personeel; medewerkers komen met een frisse blik en met nieuwe inzichten en vaardigheden terug bij de STAB waar de STAB profijt van heeft. Ook is het ondersteunend voor de wenselijke doorstroom van medewerkers, die bij de STAB van oudsher niet hoog is.

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal medewerkers in fte	42,31	43,03	42,14	40,03	40,74
Aantal medewerkers in personen	45	46	45	43	44
Aantal vrouwen	14	14	15	13	12
Aantal mannen	31	32	30	30	32
Aantal medewerkers met vast dienstverband	45	45	45	43	41
Aantal medewerkers met tijdelijk dienstverband	0	1	0	0	3
Aantal medewerkers gedetacheerd bij de STAB					1

6.2 Organisatieontwikkeling

In 2018 zijn er belangrijke wijzigingen in de communicatie- en overlegstructuur van de STAB doorgevoerd in het kader van het project Doorontwikkeling. Het startpunt was eind 2017, vanaf dat moment is de binnen het MT belegde functie van "planner" uitgebreid met de HRM taken en ook is de personeelsbevoegdheid van de directeur overgedragen. Daarnaast draagt de Manager HRM, Planning en Kennis zorg voor het kennismanagement. De nieuwe HRM-cyclus met ontwikkel- en functioneringsgesprekken is in 2018 geïmplementeerd. Eind 2018 is besloten de zelfsturende teams op te heffen en de 14 kennisgroepen een grotere rol toe te kennen in het vastleggen en delen van kennis en het uitwisselen van ervaringen. De STAB werkt nu als een matrixorganisatie waarbij per zaak de juiste combinatie van adviseurs wordt gezocht. In dat projectteam, dat bestaat uit projectleden in de rol van intaker, projectleider, adviseur, specialist en tweede lezer, wordt de zaak behandeld, ondersteund door het workflowsysteem dat termijnen en controles bewaakt. Het Team Adviseurs voert periodiek werkoverleg. Daarnaast zijn er drie vaste overlegorganen met vertegenwoordigers vanuit de organisatie gericht op kwaliteit, kennis en ontwikkeling en ICT gebruikerswensen.

6.3 Vertrouwenspersoon

De STAB heeft een vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen. Deze is in 2018 niet benaderd.

7 Financieel Beheer

Risicobeheersing

De STAB is zich ervan bewust dat zij met publieke middelen wordt gefinancierd en gaat daarmee zorgvuldig om. In de afgelopen jaren zijn, na een frauderisicoanalyse, maatregelen getroffen die het beheersings- en controlesysteem van de STAB nog effectiever hebben gemaakt. In 2018 is hiermee gewerkt. Er zijn geen nieuwe maatregelen getroffen.

Risk appetite

Medewerkers van de STAB hebben een belangrijke verantwoordelijkheid in de bestuursrechtspraak, de STAB is ook werkgever van haar medewerkers. In die hoedanigheid voelt de STAB zich verantwoordelijk voor werkgelegenheid en goed werkgeverschap.

Voor genoemde gegevens maken dat de STAB er in zijn algemeenheid voor kiest om risico's in de (financiële) bedrijfsvoering en in de operationele uitvoering zo veel als mogelijk te beperken. Daar waar risico's meer generiek zijn voor de gehele sector waarin zij werkzaam is, is de STAB bereid om risico's meer als een gegeven te beschouwen. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van onzekerheden richting strategie of financiering zoals deze gelden binnen de sector en de rijksoverheid.

Werkaanbod en capaciteit

De stand van zaken van het werkaanbod en de capaciteit wordt dagelijks bijgehouden. Dit overzicht vormt mede de basis waarop het managementteam het werkaanbod en de capaciteit op elkaar afstemt. De bron voor dit monitoringssysteem vormt ons puntensysteem dat door de accountant wordt getoetst.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

	gemiddeld overheidskantoren	eenheid	2013	2014	2015	2016	2017
Vloeroppervlak/medewerker	32	m2/fte	16,4	16,9	16,6	17	17,6
Papierverbruik/medewerker	36	Kg/fte	12,8	9,45	16,7	28,5	29,5
Electriciteit/vloeroppervlak	141	kWh/m2	74,1	55,6	52,9	49,6	30,8
Elektricititeit/medewerker	4514	kWh/fte	1214	940	879	841	551
Gasverbruik/gebouwinhoud	3,92	m3/m3	4,29	3,37	3,95	4,18	3,71

De gegevens over 2018 zijn pas in 2020 beschikbaar

8 Toezicht

Samenstelling van de RvT

In 2018 is er een mutatie geweest in de samenstelling van de RvT. Twee leden van de RvT namen afscheid; mevrouw mr. D.S.N. Bakker - van den Berg en dr. E. Janse de Jonge. Zij zijn opgevolgd door mevrouw M.J.L.L. van der Poel RA en mevrouw mr. E.C. Ruinaard.

Bezoldiging topfunctionarissen van de RvT

Voor de bezoldiging van de topfunctionarissen en de Wet Normering Topinkomens wordt verwezen naar pagina 38 van dit bestuursverslag.

Nevenwerkzaamheden van de leden van de RvT

De (neven)functies van de leden van de Raad van Toezicht zijn hieronder weergegeven.

mr. R.F.B. van Zutphen

Functie: Nationale Ombudsman

Nevenfuncties

- Docent Studiecentrum Rechtspleging (sinds 1 april 2005, bezoldigd met honorarium per cursus)
- Ambassadeur Stichting voor Vluchtelingen-studenten UAF (sinds 1 november 2013, onbezoldigd)
- Voorzitter (eerder lid) Raad van Toezicht Juridisch Loket (sinds 5 juli 2012, bezoldigd)
- Voorzitter (eerder lid) Raad van Toezicht en key expert Center for International Legal Cooperation (sinds 20 december 2013 - voorzitterschap onbezoldigd; uitvoeren van missies tegen dagtarief en onkostenvergoeding)
- Lid bestuur Kirchheiner Stichting Ombudsman en Democratie (sinds 1 april 2015, onbezoldigd)
- Lid Raad van Advies College Rechten van de Mens (sinds 1 april 2015, onbezoldigd)
- Voorzitter van de Vereniging voor Klachtrecht (sinds 13 april 2016, onbezoldigd)
- Bestuurslid van de Europese Regio van het Internationale ombudsman instituut (International Ombudsman Institute) (sinds 8 september 2016, onbezoldigd)

mevrouw M.J.L.L. van der Poel RA

Functie: Vice President Consulting Services bij CGI

Nevenfuncties:

- Treasurer Board of directors Childhelpline International (sinds september 2017, onbezoldigd)
- Lid Raad van Toezicht Nationaal Museum voor Wereldculturen (april 2015 – mei 2018 onbezoldigd)

mevrouw mr. E.C. Ruinaard

Functie: Voorzitter Geschillencommissie Klachteninstituut financiële dienstverlening

Nevenfuncties:

- Plaatsvervangend rechter rechtbank Gelderland en rechtbank Midden-Nederland (sinds 2013, bezoldigd)

Vergaderingen

De raad van toezicht heeft in 2018 vier keer formeel vergaderd en is een aantal keren bij elkaar geweest in het kader van het benoemingsproces van de nieuwe leden.

De RvT heeft in 2018 de concepten van de begroting en het jaarverslag besproken. Daarbij was aandacht voor het financieel beheer van de STAB, de doelmatigheid van de organisatie, de borging van de kwaliteit van de adviezen en de transparantie van de werkwijze van de STAB. Eveneens is de managementagenda van de STAB besproken, met de nadruk op het Project Doorontwikkeling. Daarnaast staat de overgang naar het departement van JenV vast op de agenda.

De voorzitter van de RvT heeft deelgenomen aan het overleg met het ministerie van IenW dat eind 2018 is gevoerd over het voornemen de STAB over te hevelen naar JenV en over de begroting voor 2019.

Overleg met de Ondernemingsraad

Er is contact geweest met vertegenwoordigers van de OR, onder meer in het kader van de benoemingsprocedure voor het nieuwe lid van de RvT die het bijzondere vertrouwen van het personeel geniet. Dit nieuwe lid heeft formeel overleg gevoerd met de OR, mede als kennismaking bedoeld.

Code Goed Bestuur (Uitvoeringsorganisaties)

De directeur van de STAB en de RvT zijn verantwoordelijk voor een goede public governance-structuur binnen de organisatie. Dat deed de STAB voorheen op basis van de Code Goed Bestuur Uitvoeringsorganisaties. Deze algemene code bestaat inmiddels niet meer. De uitvoeringsorganisaties hebben, voor zover wij kunnen zien, eigen varianten gemaakt van dit model. De STAB zal dit ook gaan doen. Voor nu menen wij te kunnen volstaan met de verwijzing naar de Nederlandse Code voor goed openbaar bestuur waarop de onderstaande uitzonderingen zijn gemaakt in verband met de bijzondere positie van de STAB.

De aanpassing van de code behelst:

- Geen aparte vierjaarlijkse zelfevaluatie en visitatie; wel worden jaarlijks in het jaarverslag de te behandelen thema's inzichtelijk gemaakt en wordt er periodiek een zelfevaluatie gehouden binnen de RvT.
- Het bestuur, i.c. de directeur-bestuurder, is niet benoemd voor vijf jaar, maar heeft vanwege de geringe omvang van de organisatie een contract voor onbepaalde tijd.
- Geen aparte klokkenluiderregeling; wel de bestaande in statuten en huishoudelijk reglement opgenomen klacht- en bezwaarprocedures.
- De Raad van Toezicht is geen extern toezichthouder, maar een orgaan van de Stichting.
- Geen aparte regeling ten aanzien van afhankelijkheidscriteria voor leden van de Raad van Toezicht, in de statuten wordt hierin voorzien.
- Geen aparte regeling voor een introductieprogramma voor leden Raad van Toezicht. Zo gewenst kan door de staande organisatie alle informatie en steun worden gegeven.
- Geen aparte commissies van de Raad van Toezicht. De omvang van de organisatie maakt dat daar geen behoefte aan bestaat.
- De relatie met de minister is vastgelegd in de Wet op de ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer en het financieringsbesluit StAB; niet in deze code.
- De relatie met de externe accountant is neergelegd in de statuten en wordt vastgelegd in de opdrachtbevestiging. De externe accountant spreekt zich uit over de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de systemen. Ook wordt de operationele informatie geverifieerd, waarvan tevens verslag wordt gedaan in het jaarverslag. Door middel van een managementrapportage wordt de directie geïnformeerd over bij te stellen zaken. Dit rapport wordt door de accountant en de directeur met de Raad van Toezicht besproken.
- Er is door de RvT in januari 2018 geen zelfevaluatie uitgevoerd vanwege de wijziging in de samenstelling van de RvT.

9 Ondernemingsraad

Overleg met de bestuurder

De Ondernemingsraad van de STAB (OR) heeft in 2018 zes keer overlegd met bestuurder. Actuele onderwerpen waarover onder meer is gesproken, zijn het HRM-beleid, de nieuwe functieprofielen en de doorontwikkeling van de organisatiestructuur. De OR vindt het van belang dat de communicatie met de medewerkers goed verloopt en dat bestuurder draagvlak organiseert voor te ontwikkelen plannen.

HRM-beleid

Naar aanleiding van een brief van bestuurder waarin gevraagd werd om instemming met het HRM-beleid, heeft de OR een reactie gegeven. Deze reactie heeft geleid tot een nieuwe en verbeterde versie van het beleidsstuk.

Doorontwikkeling STAB

In 2018 is de doorontwikkeling van de STAB voltooid. De OR heeft ingestemd met deze doorontwikkeling onder voorwaarde dat er voldoende draagvlak is onder de adviseurs. De OR heeft bestuurder geadviseerd een STAB-brede bijeenkomst te organiseren. Tijdens deze bijeenkomst bleek er voldoende draagvlak onder de adviseurs te zijn.

Functieprofielen

De bestaande competentieprofielen voor junior-, medior- en senioradviseurs zijn herzien en samen met bijbehorende functieprofielen tot drie afzonderlijke profielen omgevormd. De nieuwe profielen zijn getoetst aan de functiewaarderingssystematiek (Fuwasys) binnen de rijksoverheid en passen binnen de huidige salarieringsniveaus bij de STAB. De OR heeft commentaar geleverd op deze profielen. Naar aanleiding daarvan zijn de profielen aangepast.

Nieuwe leden Raad van Toezicht

De ondernemingsraad is betrokken geweest bij het opstellen van de profielen en de sollicitatieprocedure voor de nieuwe leden van de Raad van Toezicht. De voorzitter van de OR heeft de motivaties en CV's van commentaar voorzien en gesprekken gehad met de beoogde leden.

Adviezen

De OR heeft in 2018 de volgende adviezen en instemmingen uitgebracht aan bestuurder:

- Advies over profielen van twee leden van de Raad van Toezicht d.d. 30 januari 2018
- Instemming met beleidsstuk HRM – ontwikkelen en functioneren d.d. 15 maart 2018
- Advies over offerte vitaliteitsdiensten VitalFacts d.d. 28 juni 2018
- Advies over beleidsstuk Inwerken nieuwe medewerkers 2018 d.d. 5 juli 2018

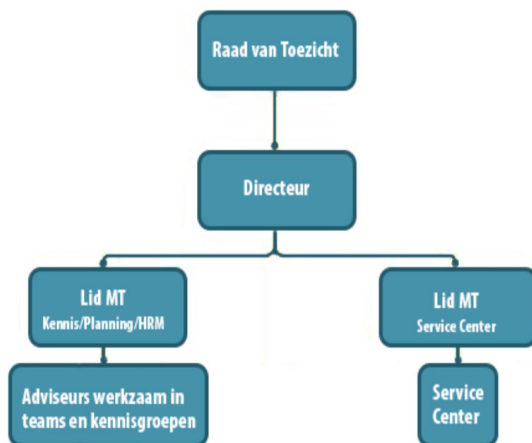
- Instemming ziekteverzuimbeleidsplan en een voornemen om te wisselen van bedrijfsarts d.d. 1 oktober 2018
- Instemming functieprofielen adviseur junior-, medior- en senioradviseur d.d. 1 oktober 2018
- Advies over offerte vertrouwenspersoon d.d. 19 november 2018
- Instemming met eindrapportage Doorontwikkeling STAB d.d. 3 december 2018

Samenstelling van de OR

In 2018 bestond de OR uit de volgende personen:

- De heer J.F. Voerman (voorzitter)
- Duo: De heer A.J. Verheijke (secretaris) - mevrouw D.R. Kooistra (vice-voorzitter)
- De heer I.J. van der Wal (vice-secretaris)

10 Organogram

Directeur

Mevrouw mr. A.T. Dalen Gilhuijs

Lid MT Kennis/Planning/HRM:

ing. T. van der Meulen

Lid MT Service Center:

ing. R. Booden

Voorzitter Raad van Toezicht:

mr. R.F.B. van Zutphen

Leden Raad van Toezicht:

mevr. M.J.L.L. van der Poel RA

mevr. mr. E.C. Ruinaard

11 Jaarrekening

Inhoudsopgave

11.1	Balans in Euro's (na resultaatbestemming)	26
11.2	Staat van baten en lasten	26
11.3	Kasstroomoverzicht	27
11.4	Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen	28
11.5	Toelichting op de balans	31
11.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	36
11.7	Overige gegevens	41
11.8	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	42

11.1 Balans in Euro's (na resultaatbestemming)

	31-12-2018	31-12-2017
Activa		
Materiële vaste activa	€ 498.152	€ 564.793
Vorderingen	€ 126.106	€ 222.729
Liquide middelen	€ 4.979.181	€ 4.716.718
Totaal activa	€ 5.603.439	€ 5.504.240
Passiva		
Eigen vermogen	€ 4.487.075	€ 4.740.349
Voorzieningen	€ 440.334	€ 103.366
Kortlopende schulden	€ 676.030	€ 660.525
Totaal passiva	€ 5.603.439	€ 5.504.240

11.2 Staat van baten en lasten

	Uitkomst 2018	Begroting 2018	Uitkomst 2017	Begroting 2019
Subsidie Ministerie I&W	€ 5.127.000	€ 5.127.000	€ 5.127.000	€ 5.127.000
Overige inkomsten	€ 3.166	€ 25.000	€ 333.239	€ 20.000
Som der bedrijfsopbrengsten	€ 5.130.166	€ 5.152.000	€ 5.460.239	€ 5.147.000
Personeelslasten	€ 3.703.269	€ 3.585.000	€ 3.425.357	€ 3.603.349
Sociale lasten	€ 339.952	€ 300.000	€ 336.868	€ 300.000
Pensioenlasten	€ 462.381	€ 300.000	€ 430.236	€ 400.000
Materiële lasten	€ 742.221	€ 789.267	€ 743.077	€ 723.154
Afschrijvingskosten	€ 135.170	€ 150.000	€ 95.814	€ 120.000
Som der bedrijfslasten	€ 5.382.993	€ 5.124.267	€ 5.031.352	€ 5.146.503
Bedrijfsresultaat	€ 252.827-	€ 27.733	€ 428.887	€ 497
Renteresultaat	€ (447)	€ 1.000	€ 149	€ -
Resultaat	€ 253.274-	€ 28.733	€ 429.036	€ 497

11.3 Kasstroomoverzicht

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	€ -252.827	€ 428.886
Aanpassingen voor:		
Afschrijving	€ 135.170	€ 95.814
Veranderingen in werkkapitaal		
Mutatie vlottende activa	€ 96.623	€ -71.902
Mutatie kortlopende schulden	€ 15.504	€ 148.606
Mutatie voorzieningen	€ 336.968	€ 55.746
	€ 449.095	€ 132.449
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>€ 331.438</u>	<u>€ 657.150</u>
Ontvangen interest	€ 20	€ 149
Betaalde interest	€ -467	-
	<u>€ -447</u>	<u>€ 149</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ 330.991	€ 657.299
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	€ -68.528	€ -523.225
Desinvesteringen in materiële vaste activa	€ -	€ -
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ -68.528	€ -523.225
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	€ -	€ -
Aflossingen langlopende schulden	€ -	€ -
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ -	€ -
Netto kasstroom	<u>€ 262.463</u>	<u>€ 134.074</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	€ 4.716.718	€ 4.582.644
Stand geldmiddelen per 31 december	€ 4.979.181	€ 4.716.718
Mutatie geldmiddelen	<u>€ 262.463</u>	<u>€ 134.074</u>

11.4 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening over 2018 is samengesteld op grond van de bepalingen zoals vastgelegd in het Besluit Subsidiëring Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening [stb. 1995, 454], verder te noemen het Besluit. Op 3 maart 2003 is dit Besluit gewijzigd (stb. 2003, 102). Deze wijziging behelst de formele toestemming om de boekhouding volgens het baten-lastenstelsel te gaan voeren.

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak is statutair gevestigd te 's-Gravenhage en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 41159871. Deze jaarrekening is opgesteld conform richtlijn RJ640.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Materiële vaste activa

Waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op een betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Voorziening uitgestelde beloningen

De voorziening uitgestelde beloningen betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Het gehanteerde disconteringspercentage inclusief gemiddelde salarisstijging bedraagt 2,27 %.

Schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen van resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De rente wordt toegerekend aan de operationele kasstroom.

Gebruik van schattingen

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Pensioenen

STAB heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. STAB heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. STAB heeft niet of slechts tegen onevenredig hoge kosten de mogelijkheid om de desbetreffende gegevens te verkrijgen en heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde-bijdrage-regeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

De dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds ABP bedraagt per 31 december 2018 97,0%.
(bron: website ABP)

Begroting 2019

Voor 2019 is een sluitende begroting opgesteld en ingediend bij het Ministerie van I&W.

11.5 Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Hardware	€ 117.674	€ 181.297
Software	€ 845	€ -
Meubilair	€ 379.633	€ 383.496
Totaal	<u>€ 498.152</u>	<u>€ 564.793</u>

Verloopstaat materiële vaste activa

	<u>Hardware</u>	<u>Software</u>	<u>Meubilair</u>	<u>Totaal</u>
Boekwaarde per 1-1-2018	€ 181.297	€ -	€ 383.496	€ 564.793
Investerings	€ 21.419	€ 1.087	€ 46.022	€ 68.528
Desinvestering	€ 701.005-	€ 662.566-	€ 412.926-	€ 1.776.497-
Afschrijving desinvestering	€ 701.005	€ 662.566	€ 412.927	€ 1.776.498
Afschrijvingskosten	€ 85.042-	€ 242-	€ 49.886-	€ 135.170-
Boekwaarde per 31-12-2018	<u>€ 117.674</u>	<u>€ 845</u>	<u>€ 379.633</u>	<u>€ 498.152</u>
Cumulatieve afschrijvingen	€ 289.018	€ 274.100	€ 231.710	€ 794.828
Afschrijvingspercentages	33,3%	33,3%	10,0%	

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Vooruitbetaalde kosten	€ 17.724	€ 16.348
Debiteuren	€ 66.896	€ -
Voorschotten personeel	€ 2.715	€ 1.966
Te Verwachten ontvangsten	€ 38.771	€ 204.415
Totaal	<u>€ 126.106</u>	<u>€ 222.729</u>

De in de balans geactiveerde vooruitbetaalde kosten betreffen in 2018 gedane betalingen waarvan de prestatie in 2019 geleverd zal worden. Het betreft o.a. kosten inzake Openbaar Vervoerabonnementen, systeembeheer, onderhoudscontracten en opleidingen.

De post Te Verwachten ontvangsten betreft hoofdzakelijk een nog te ontvangen bedrag aan royalties voor 2018 en er is een ESF-subsidie toegekend voor de (mede-)bekostiging van het project Vitaal en Duurzaam inzetbaar. De daling ten opzichte van 2017 betreft de

ontvangsten die voortvloeien uit de detachering van enkele personeelsleden. In 2018 is met deze vorm van dienstverlening aanzienlijk minder opbrengst gegenereerd.

Liquide middelen

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
Rekenig Courant	€ 734.764	€ 4.173.447
Renterekeningen	€ 23.180	€ 23.157
Kapitaalrekening	€ 4.220.886	€ 519.763
Kas	€ 351	€ 351
Totaal	<u>€ 4.979.181</u>	<u>€ 4.716.718</u>

Het saldo bij de Bank (rekeningen bij ING en Triodos), van de renterekeningen is direct opneembaar, het saldo van de kapitaalrekening 1 maand na kennisgeving aan de ING. Het saldo staat vrij ter beschikking van de STAB om te besteden. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Eigen vermogen

	<u>31-12-2017</u>	<u>Dotaties</u>	<u>Onttrekkingen</u>	<u>31-12-2018</u>
Risico reserve	€ 256.350	€ -	€ -	€ 256.350
Bestemmingsreserve	€ 445.622	€ -	€ -	€ 445.622
Bestemmingsreserve Afslanking	€ 1.750.000	€ -	€ 335.342-	€ 1.414.658
Bestemmingsreserve Claim Overdrachtsprotocol	€ 2.288.377	€ 82.068	€ -	€ 2.370.445
Totaal	<u>€ 4.740.349</u>	<u>€ 82.068</u>	<u>€ 335.342-</u>	<u>€ 4.487.075</u>

De subsidie over de jaren tot en met 2013 zijn vastgesteld door het Ministerie van I&W. Vaststelling van de subsidies voor de jaren 2014 tot en met 2018 moet nog plaatsvinden.

Vooruitlopend op deze subsidievaststellingen heeft de STAB de overschotten over de afgelopen jaren toegevoegd aan de bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol.

Van de onder het eigen vermogen verantwoorde reserves zijn de "Bestemmingsreserve Afslanking" ad € 1.750.000 en "Bestemmingsreserve" ad € 445.622 goedgekeurd door het Ministerie van I&W.

De formele goedkeuring voor de vorming van de "Bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol" ad € 2.370.445 is nog niet verkregen. Deze bestemmingsreserve is gevormd ter afdekking van de bij de "bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol" beschreven mogelijke aanspraken van medewerkers op bovenwettelijke WW uitkeringen op grond van het overdrachtsprotocol tussen de Staat der Nederlanden en de STAB van 1

november 1996. Over de vorming van deze bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol vinden nog besprekingen plaats met het Ministerie van I&W over de allocatie van het risico van bovenwettelijke WW uitkeringen en van de reserve ter afdekking ervan. De uitkomst van deze besprekingen is nog onzeker.

Risicoreserve

De risicoreserve is bestemd voor:

- het opvangen van algemene financiële risico's;
- het egaliseren van voor- en nadelige resultaten;
- financieringsbron voor langdurige beschikbare activa;
- dekkingsmiddelen voor het uitvoeren van beleid.

De risicoreserve is conform de brief van het Ministerie van I&W (dd. 13-11-2003, kenmerk 2003112992) gemaximeerd op 5% van het jaarlijkse budget.

Bestemmingsreserve

Deze reserve is ten behoeve van toekomstige vervangingsinvesteringen. Na heroriëntering van deze reserve is de reserve in overleg met het Ministerie van I&W vastgesteld op € 445.622,-. Eén en ander is bij brief van 28 november 2005 met het kenmerk FEZ2005206600 bevestigd.

Bestemmingsreserve afslanking

Deze reserve is ten behoeve van afslanking van het personeelsbestand in de toekomst door mogelijk verminderd werkaanbod.

Het Ministerie van I&W heeft per brief van 18 december 2013 (kenmerk IENM/BSK-2013/172072) aangegeven in te stemmen met vorming van deze afslankingsreserve voor een totaalbedrag van € 1.750.000,--. In 2018 is, vanwege afvloeiing van een medewerker en bijkomende toekomstige restverplichtingen als gevolg van het eigen risico voor de (BW)WW, een voorziening getroffen voor bedrag van € 335.342. Deze voorziening is ten laste gebracht van deze reserve.

Bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol

Deze reserve is ten behoeve van de claim in het overdrachtsprotocol tussen de Staat der Nederlanden en de STAB op 1 november 1996. De claim behelst het recht op bovenwettelijke ww (oude wachtgeldregeling) van bij de verzelfstandiging van het toenmalige ministerie in dienst zijnde medewerkers. De STAB is eigen risicodragers voor de WW. Over de vorming en de hoogte van deze reserve is overleg gevoerd met het toenmalige Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het Ministerie van Justitie. Definitieve afstemming vindt in 2019 plaats.

Voorzieningen

	31-12-2017	Dotaties	Bestedingen	31-12-2018
Jubileumverplichting	€ 103.366	€ 37.340	€ 35.714-	€ 104.992
Afmoeiing personeel	€ -	€ 335.342	€ -	€ 335.342
Totaal	€ 103.366	€ 372.682	€ 35.714-	€ 440.334

Van het totaalbedrag van de voorzieningen dient ca. € 335.000 na een periode van één jaar te worden betaald.

Jubileumverplichting

De jubileumverplichting is ten behoeve van de uitkeringen bij ambtsjubilea (12,5, 25 en 40 jarig dienstverband) van de medewerkers. De voorziening is op basis van de contante waarde vastgesteld. De disconteringsvoet exclusief gemiddelde stijging salarissen is aangepast aan het rendement op 10 jarige Nederlandse Staatsobligaties tot 0,77%.

Kortlopende schulden

	31-12-2018	31-12-2017
Vakantiegeld incl EJU en verlofdagen	€ 289.056	€ 352.363
Crediteuren	€ 110.780	€ 70.057
Af te dragen Belastingdienst	€ -	€ 8.810
Af te dragen Loonbelasting	€ 191.084	€ 111.023
Af te dragen pensioenpremies	€ 54.277	€ 48.003
Af te dragen Overige sociale lasten	€ -	€ 30.651
Te betalen bedragen	€ 27.466	€ 37.881
Af te dragen BTW	€ 3.367	€ 1.737
Totaal	€ 676.030	€ 660.525

Reservering vakantiegeld

De reservering vakantiegeld inclusief eindejaarsuitkering en verlofdagen betreft het opgebouwde recht over de maanden juni tot en met december 2018 en vakantiedagen. Bij deze reservering is een opslag van 13% voor sociale lasten berekend. De uitbetaling van het vakantiegeld zal in mei 2019 plaatsvinden.

Te betalen bedragen

De in de balans opgenomen post te betalen bedragen hebben onder andere betrekking op de kosten voor het jaarverslag en de inhuur van derden, alsmede de kosten op grond van een vaststellingsovereenkomst die is vastgesteld.

Niet in de balans opgenomen activa en niet in de balans opgenomen verplichtingen

Bij de oprichting van de STAB zijn diverse afspraken gemaakt met het Ministerie van VROM, thans het Ministerie van I&W. Deze zijn vastgelegd in het Overdrachtsprotocol. In deze overeenkomst en in de brief inzake de openingsbalans is onder andere het volgende geregeld:

garantiestelling door het Ministerie van I&W voor de betaling van de huur;
huuropzeggingstermijn van een jaar van het huurcontract met de SER
garantiestelling door het Ministerie van I&W t.b.v. het ABP;

De STAB heeft een huurcontract met de SER afgesloten voor tot en met 31 december 2020.

De jaarlijkse huurkosten bedragen circa € 155.000,--.

De STAB is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

11.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Subsidie Ministerie van I&W

De subsidie van het Ministerie van I&W wordt verstrekt op basis van het Besluit subsidiëring Stichting advisering bestuursrechtspraak milieu en ruimtelijke ordening.

Bij brief van 19 december 2017 is de subsidie voor het jaar 2018 voorlopig vastgesteld op € 5.127.000,--.

Tot en met 2013 zijn de exploitatiesubsidies door het Ministerie van I&W vastgesteld.

Voor de jaren 2014 t/m 2018 moeten de subsidies nog worden vastgesteld. Vooruitlopend op deze vaststelling zijn de overschotten over die periode ad € 2.465.744 opgenomen in de bestemmingsreserve claim overdrachtsprotocol.

Overige inkomsten

	<u>Uitkomst 2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>Uitkomst 2017</u>	<u>Begroting 2019</u>
Inkomsten van civiele/straf zaken	€ -	€ -	€ 51.663	€ -
Inkomsten uit detachering	€ 44.309-	€ 5.000	€ 256.799	€ -
Inkomsten uit kennisoverdracht	€ 8.872	€ -	€ 5.600	€ -
Overige inkomsten	€ 38.603	€ 20.000	€ 19.176	€ 20.000
Totaal	<u>€ 3.166</u>	<u>€ 25.000</u>	<u>€ 333.238</u>	<u>€ 20.000</u>

De inkomsten uit kennisoverdracht zijn ten gevolge van het geven van cursussen aan bij opleidingsinstituten. De inkomsten uit detachering zijn waren in 2018 negatief als gevolg van enkele afboekingen die noodzakelijkerwijs zijn gemaakt. De overige inkomsten hebben betrekking op royalties voor de het jurisprudentieoverzicht en de toegekende ESF-subsidie ter (mede-)bekostiging van het project Vitaal en Duurzaam Inzetbaar.

Personeelskosten

	<u>Uitkomst 2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>Uitkomst 2017</u>	<u>Begroting 2019</u>
Bruto salarissen	€ 3.226.070	€ 3.020.000	€ 3.061.257	€ 3.203.349
Overige personele uitgaven	€ 34.020	€ 100.000	€ 44.790	€ 60.000
Diverse personeelskosten	€ 443.179	€ 465.000	€ 319.310	€ 340.000
Totaal personeelskosten	<u>€ 3.703.269</u>	<u>€ 3.585.000</u>	<u>€ 3.425.357</u>	<u>€ 3.603.349</u>

Per 31 december 2018 zijn bij de STAB 48 personen werkzaam met een totale formatieomvang van 44,63 fte (40,03 in 2017).

De overige personele uitgaven bestaan voornamelijk uit reiskosten voor dienstreizen van het personeel. Deze zijn lager dan begroot. Onder de diverse personeelskosten vallen naast onder meer kosten van bedrijfsgeneeskundig en –maatschappelijk werk ook de kosten voor inhuur van externen ten behoeve van advisering en ten behoeve van beleidsondersteuning (zie hierna).

Diverse personeelskosten

	<u>Uitkomst 2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>Uitkomst 2017</u>	<u>Begroting 2019</u>
Inhuur tbv advisering	€ 210.550	€ 300.000	€ 83.106	€ 100.000
Inhuur tbv beleidsondersteuning	€ 165.556	€ 75.000	€ 166.637	€ 140.000
Diverse personeelskosten	€ 36.416	€ 60.000	€ 42.848	€ 70.000
Wervingskosten	€ 30.657	€ 30.000	€ 26.719	€ 30.000
Totaal	<u>€ 443.179</u>	<u>€ 465.000</u>	<u>€ 319.310</u>	<u>€ 340.000</u>

Er is minder gebruik gemaakt van het inhuren van derden voor de advisering waardoor dit bedrag lager is dan begroot. De kosten voor inhuur voor beleidsondersteuning zijn hoger dan begroot door inhuur van onder meer de doorontwikkeling van de STAB en de ondersteuning voor de implementatie van het omschakelen van “zelfsturende teams” naar de nieuwe HRM-structuur bij de adviseurs.

Bezoldiging directie en toezichthouders

De WNT is van toepassing op StAB. Het voor StAB toepasselijke algemeen bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000.

Directie

Bedragen in €	A. T. Dalen Gilhuis
Functie	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	123.718
Beloningen betaalbaar op termijn	18.116
Subtotaal	141.834
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totaal bezoldiging	141.834
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Bedragen in €	G.P.I.M. Wuisman	A. T. Dalen Gilhuis
Functie	Directeur	Directeur
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 / 01-02	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,11	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	10.855	108.120
Beloningen betaalbaar op termijn	1.615	19.386
Subtotaal	12.470	127.506
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.877	181.000
Totaal bezoldiging	12.470	127.506

Toezichthouders

Bedragen in €	R.F.B. van Zutphen	M.J.L.L. van der Poel	E.C. Ruinaard	R. Berner	D.S.N. Bakker	E.J. Janse de Jonge
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 / 31-12	01-07 / 31-12	01-07 / 31-12	nvt	01-01 / 30-06	01-01 / 30-06
Totale bezoldiging	9.388	3.242	3.242	n.v.t.	1.987	5.694
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	9.450	9.450	n.v.t.	9.450	9.450
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017						
Bedragen in €						
Functie	Voorzitter	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-10 / 31-12	n.v.t.	n.v.t.	01-01 / 30-09	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Totaal bezoldiging	2.039	n.v.t.	n.v.t.	6.033	5.438	5.438
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	6.843	n.v.t.	n.v.t.	20.307	18.100	18.100

Sociale lasten en pensioenlasten

	Uitkomst 2018	Begroting 2018	Uitkomst 2017	Begroting 2019
Sociale lasten	€ 339.952	€ 300.000	€ 336.868	€ 300.000
Pensioenlasten	€ 462.381	€ 300.000	€ 430.236	€ 400.000
Totaal	€ 802.333	€ 600.000	€ 767.104	€ 700.000

Materiële kosten

	Uitkomst 2018	Begroting 2018	Uitkomst 2017	Begroting 2019
Huisvesting	€ 239.458	€ 251.267	€ 237.883	€ 237.154
Ondersteunende diensten	€ 21.136	€ 25.000	€ 17.697	€ 25.000
Raad van Toezicht	€ 10.996	€ -	€ -	€ -
Bureaunkosten en -diensten	€ 85.592	€ 75.000	€ 69.519	€ 77.000
Dienstreizen en verblijf	€ 76.305	€ 75.000	€ 46.771	€ 60.000
Opleidingen	€ 72.577	€ 115.000	€ 68.975	€ 115.000
Representatie/Cult. Verz.	€ 4.744	€ 14.000	€ 889	€ 5.000
Werkkosten	€ 29.312	€ -	€ 16.058	€ 20.000
Informatie-overdracht	€ 16.846	€ 34.000	€ 14.447	€ 29.000
Automatisering	€ 114.078	€ 100.000	€ 155.824	€ 100.000
Overige materiele uitgaven	€ 71.177	€ 100.000	€ 115.014	€ 55.000
Totaal materiele kosten	€ 742.221	€ 789.267	€ 743.077	€ 723.154

Afschrijvingskosten

	31-12-2018	31-12-2017
Hardware	€ 85.042	€ 58.166
Software	€ 242	€ -
Meubilair	€ 49.886	€ 37.648
Totaal	€ 135.170	€ 95.814

In 2017 is extra geïnvesteerd in de automatisering, waardoor de afschrijvingskosten hardware in 2018 hoger zijn dan in 2017.

Vaststelling en goedkeuring van de jaarrekening

De directie van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 11 maart 2019.

De raad van toezicht van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 11 maart 2019.

Resultaatbestemming

Het resultaat van -/-€ 253.274 is op basis van het voorstel, zoals opgenomen onder de Staat van baten en lasten (pagina 9), en vooruitlopend op de goedkeuring in de balans verwerkt.

Gebeurtenissen na balansdatum

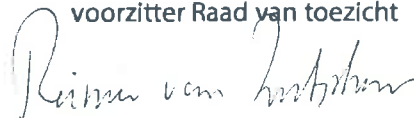
Er hebben zich geen vermeldingswaardige gebeurtenissen voor gedaan.

Datum: 11 maart 2019

mr. A.T Dalen Gilhuijs
directeur

dhr mr. R.F.B. van Zutphen
voorzitter Raad van toezicht

mw M.J.L.L. van der Poel RA
lid van de Raad van Toezicht

mw mr. E.C. Ruinaard
lid van de Raad van Toezicht

11.7 Overige gegevens

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is niets bepaald ten aanzien van de resultaatbestemming.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

11.8 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het controleprotocol van het Ministerie van I&W zoals opgenomen in de beschikking (d.d. 19 december 2017 met kenmerk IENM/BSK-2017/300116) en de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomen (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT 2018. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op het eigen vermogen op pagina 32 van de

jaarrekening, waarin de onzekerheid uiteengezet is met betrekking tot de uitkomst van de besprekingen met het Ministerie van I&W over de allocatie van het risico van bovenwettelijke WW uitkeringen van de bestemmingsreserve ter gedeeltelijke afdekking daarvan. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, het controleprotocol van het Ministerie van I&W zoals opgenomen in de beschikking (d.d. 19 december 2017 met kenmerk IENM/BSK-2017/300116) en de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten van de stichting te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan

of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Oud-Beijerland, 11 maart 2019

Troost Accountantskantoor VOF

M.R. Ruivenkamp AA